

F O A I E

пентрѣ

МИНТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 51.

Luni 21. Dekembrie,

1842.

ЪНЕЛЕ ТРЪСЪРІ.

Din konstituția țarelui principat al
Transilvaniei.

Нѣ одаѣ с'аѣ зис ачестеі редакціі дн фацѣ, кѣмкѣ дѣпѣче дн лимба ромѣнеаскѣ нічі леѣиле дѣрїі, нічі дескриереа конститѣціеі фундаментале а țарелѣі принципат нѣ се афлѣ, ар фї де тѣлтѣ тревзїнциѣ, ка шї пѣлтѣ ла алте времї маї богате пентрѣ литератѣрѣ дн лимба ачеаста, сѣ днпѣртѣшїм знеле трѣсѣрї тѣкар дн конститѣціа дѣреї поастрѣ, каре фѣрѣ нічі о дндоїалѣ ар афла пѣлѣчере ла тѣлѣдї. Ної сїмѣїм, кѣ кіетареа поастрѣ ла ачеаста нѣ преа есте; кѣноащем не алѣїї, карїї тѣлтѣ маї зшор шї маї віне ар пѣтеа днпїліні ачеастѣ ліпсѣ; не сѣпѣнем, днсѣ ла днпреїѣрѣрї шї лѣжнд де поваѣ кѣрѣї дн алте лімѣї скрісе віне, не сїлім а тѣлѣдїмї ащентѣрїле не кѣт се поате.

I.

Din Istoria șim, кѣ дндатѣ дѣпѣ па-
чеа дела Карловїд тїпѣрѣл принѣд Міхаїл
Апафї II. ла 1699 дншї дѣдѣ дренѣрїле
саме де принѣд стѣпѣнїторїѣ днпѣратѣлѣї
Леополд I. Кѣ ачеаста Трансїлванїа дн-
четѣ де а фї принципат алегѣторїѣ, адекѣ

нѣ маї пѣтеа а'шї адеде принѣд, чї domniea
дѣреї се легѣ de linia вѣрѣвѣтеаскѣ а ка-
сеї австриаче, іар дѣпѣ прїїміреа аша нѣ-
мітеї санкѣїї прагматїче дренѣтѣл domnieї
трекѣ шї ла партеа фетеїаскѣ. Ачї се кѣ-
віне а дѣсемна, кѣ Трансїлванїа нічі ода-
тѣ п'аѣ фост ѣарѣ сѣпѣсѣ короанеї знгѣ-
рещї, чї нѣмаї тѣдѣларїѣ ал Крѣїеї, сѣѣ
дѣпѣ лимба дїпломатїкѣ а Țugariеї, Тран-
сїлванїа аѣ фост Membrum Regni vel Sa-
crae Coronaе. Țара ачеаста сѣпт країї
знгѣрещї 'шаѣ авѣт пѣрѣреа администраѣїа
са деспѣрѣїтѣ, дн а кѣреї кап ста Voi-
vodѣл.

Domniea *) țарелѣї принципат ал Тран-

*) Regimen, rego, dominor; Regierung, regieren, herschen; Regne, Gouvernement, regner, gouverner, dominer. Ideя че есте легатѣ кѣ еспресїїле ачестеа дн лимба латїнѣ, ѣр-
манѣ, франѣзѣ пої о арѣгїм асѣдѣтѣ кѣ
„domnie“ „domnire“ а domni. Стѣпѣнїре, о-
вѣдѣїре, кѣрїшїре днкѣ сѣпт прїїміте шї
днтревзїнциате ла Ромѣнїї, тѣкаркѣ нѣ сѣпт
де віѣѣ ромѣнеаскѣ. Ної авем прїїчїнї віне-
кѣвѣїтате а днтревзїї асѣдѣтѣ зїчереа „do-
mnie“, фѣрѣ а не пѣтеа днтїнде ла дїскѣре
лѣнѣ асїпра пѣтерїї тѣтѣлор зїчерїлор ачї а-
рѣтѣте, де шї кѣноащем кѣ о асеменеа дн-
трєнпрїндере п'ар фї фѣрѣ време — днсѣ че
е дренѣ, фоарте греа.

сілваніей, дндатъ дѣпъ тоартеа domnitorîb-
лѣй дмпърътеск че се днтѣмплѣ а фї,
ка шї тоате челелалте провинці дмпреж-
пате дн недеспърціта легъмінте а дмпъ-
ръціей австриаче, трече ла зрмашѣл съѣ
хотърѣт prin леціме де клірономіе (ere-
ditate) шї prin дрептѣл де днтѣетатеа
пащериї (primogenitura) саѣ prin зрмареа
лінеалѣ. — Ноѣл принц ал църей дѣ дн
кѣноцінца статърімор днчепереа са де стѣ-
пѣнпире, ле сігърісеце лор констїтѣціа цѣ-
реї, дрептѣріме шї скѣтїнцелє каре пѣрчед
dın ачееаш шї ле днтъреще діплома лео-
полдїнѣ, каре кѣпрїнде кондіціїме сѣпъне-
рїї. Дѣпъ ачееа статърїме сѣнт datoаре а
депъне жъръмѣнтѣл омаціал. Дѣпъ прїї-
міреа ачествї жъръмѣнт крїескѣл принці-
пал комїсарїѣ дн чеа дїптъїе діетѣ цїнѣтѣ
дѣпъ інтрареа дн domnie, жъръ дн пѣме-
ле принцѣлѣї цѣреї респектареа шї цїне-
реа констїтѣціей (арт. 1, 2, 3, 4 дела 1791).

Тїтѣла дмпѣратѣлѣї Австріей днкѣт
ачелаш е шї принц ал Трансілваніей, есте
ачеаста: Марє принц ал Трансілваніей шї
граф ал Сѣкѣлор. Magnus Princeps Trans-
sylvaniæ et Comes Siculorum. —

III.

Domnitorîbл статѣлѣї дѣпъ idѣа чеа
дрепнтѣ че тревѣе съ авем деспре констї-
тѣціа статѣлѣї, аре дрептѣл де а стѣпѣнї
фѣрѣ дмпротївїре дн чел маї дналт трї-
вѣпал. Дрептѣл ачеста де чеа маї днал-
тѣ администраціе (окъртѣнпире, овлѣдѣнпире)
се поате десфаче дн зрмѣтоареле ратѣрї
де пѣтере:

а) Ка depositarîb, ка орган а воїнцей
комѣне Domnitorîbл Статѣлѣї фаче леці,
саѣ ел аре пѣтере лецізітївѣ (Potestas le-
gislativa).

б) Леціме ачестеа ел ле апѣрѣ, ка
сѣшї рѣмѣїе дн а лор тѣрїе, адекѣ Do-
mnitorîbл аре пѣтере дмплїнітоаре де леці
(Potestas executiva). Дакѣ се паще не'п-
воїалѣ асѣпра днцелесѣлѣї (сѣнсѣлѣї) ле-
цімор, атѣнчї ел жѣдекѣ (Potestas judicia-
ria). Дакѣ леціме се калкѣ кѣ воїеа хо-
тѣрѣтѣ, атѣнчї domnitorîbл педенсѣе шї
дакѣ веде дмпротївїре, ел сілѣеце (Potes-
tas punitiva).

ц) Асѣпра ачелор четѣдѣнї, карїї сѣнт
дѣнсѣл дшї фак тревѣнцелє, поартѣ ін-
спекціа саѣ прївїгерееа чеа маї дналтѣ, а-
декѣ аре шї чеа маї 'налтѣ пѣтере полі-
ціенескѣ а Статѣлѣї (Potestas inspectiva).

д) Ка локоціиторїѣ а днтрегѣлѣї по-
пор domnitorîbл дн пѣтеле ачелѣїаш не-
гоціазѣ кѣ алте попоарѣ, фаче трактате,
днчепе рѣсѣвоїе, днкеїе паче, адекѣ аре
пѣтере репрезентатївѣ (Potestas represen-
tativa).

е) Ла фїешкаре сѣнѣс domnitorîbл а-
ратѣ слѣжѣа че аре съ дмплїніаскѣ дн
інтересѣл статѣлѣї, саѣ дакѣ слѣжѣеле се
пот рѣскѣмпѣра кѣ ванї, ел чере контрї-
вѣціе (дажде), адекѣ аре пѣтере камералѣ
(Potestas cameralis).

Maiestatea, саѣ адекѣ сѣма тѣтѣлор
пѣтерїмор ачї пѣтѣрате, дн Трансілванїа
се кѣвїне Маїестѣдѣї Сале дмпѣратѣлѣї
Австріей ка марє принц тощєнїторїѣ. Дечї
шї пѣпереа дн лѣкпаре а тѣтѣлор ачестор
дрептѣрї де Маїестате се кѣвїн дѣнсѣлѣї
кѣ ачєа деосевїре, кѣ знеле dın ачеле дре-
птѣрї ле аре dın днсѣш аса пѣтере дѣпъ
леціме санкціонате де сіне днсѣш, каре се
шї зік дрептѣрї резервате (пѣстрате), їар
челелалте пѣмаї кѣ сѣтѣнпиреа шї днвоїреа
статърїмор цѣрїї адѣнате дн діетѣ шї а-
чєлеа се зік дрептѣрї комїціале.

А. Дрептъріле принцълѣі резервате. Дрептѣл саѣ пѣтереа ексекѣтивъ дп чел маі лат дпделес се пѣтъръ дптре дрептъріле резервате а марелѣі принц ал Трансилваніеі, дпкѣт адекъ ачелаш кѣпрінде дп сіне ачеа кондіціе, ка леціле съ се апере ші съ се ціе, ла дптъмплърі педѣмеріте съ се деслѣшіаскъ, рѣсплата саѣ педѣанса съ се деа, дѣпъ кѣт леціле се респектеазъ саѣ се ватѣтъ. — Пентрѣ-ка домпіторіѣл съ се поатъ фолосі де пѣтереа ексекѣтивъ, ел треѣзіе съ айбъ пѣтере арматъ атърпѣтоаре пѣтаі дела дпнсѣл, де ачі зрмеазъ кѣ пѣтереа арматъ де рѣсвоіѣ дпкъ се ціне де дрептъріле пѣстрате принцълѣі*). Дечі дп Трансилваніа тоатъ пѣтереа мілітаръ есте дп тѣпа марелѣі принц, — афаръ пѣтаі де скѣлареа, адекъ інсѣрекціа ѣепералъ а цѣрїі дп арме, пе каре принцъл дп време де невоіе о чере, іар діета сѣѣтзіндѣ-се хотѣреѣе. —

Мареле принц ал цѣреі, ка чел маі 'налт жѣдекѣторіѣ аре дрептѣл а сілі пе тоді сѣѣордінаціі жѣдекѣторі, ка съ жѣдече дѣпъ леціле дптъріте ші рекѣноскѣте, тотдеодатъ дпсъ аре съ пѣзіаскъ форма лецівітъ, пічі съ о скіѣбе пріѣ порѣпчі ші рѣндѣелі арбітаріе. Дптр'ачеаа принцъл ка зпѣл че есте ші чел маі дпналт тѣлтѣчїторіѣ а лецілор, аре дрептѣл дп інстанціа чеа маі де пре зртѣ а хотѣрѣ дп процесѣріле челе маі греле веніте ла дѣпсѣл саѣ пріѣ апелацие саѣ пріѣ рекѣрс, фіе ачелеа чівїле саѣ крїмінале, кѣт: вѣтъма-реа де Маїестате, трѣдареа (proditio) де патріе, тѣрѣвзареа пѣчеі пѣвліче ш. а.

*) Агр. п. III. т. 19 арт. 1. — Дїпломат. Лео-полдїѣ п. 17.

Кѣ пѣтереа де чел маі 'налт жѣде е-сте пѣтереа педепсітоаре стрѣнс легатѣ. Дар фїндкѣ леѣеа жѣдекъ пѣтаі дѣпъ дрептѣл чел стрѣнс ші ла зпеле дптъмплърі знде есте прїчїпъ саѣ де а дпѣлѣпзі аспрїтеа леціі, саѣ де а рїдіка септенціа кѣ тотѣл, атѣпчі мареле принц, ка чел маі дпналтѣ есплїкѣторіѣ ал лецілор аре чел маі фѣртос дпн тоате дрептъріле, адекъ дрептѣл де а да граціе саѣ ертаре. Дрептѣл ачеста дп аре пѣтаі принцъл ші се дптінде пѣтаі ла сагісфакціа че треѣе а се фаче „Домпїторіѣлѣі орї Статѣлѣі,“ іар пѣ ші ла челе прївате.

Ла зпеле дппреціѣзѣрї сїпгѣратїче фолосеѣе вїпелѣі комѣн саѣ прїват, а скѣті пе зпїі дела цїпереа кѣтѣреі леціі, саѣ адекъ а да прївілецізѣрї ші діспензаціі. Дрептѣл ачеста дпкъ'л аре пѣтаі принцъл цѣ-реі, кѣ ачеа деосївіре тотѣш, кѣ дп Трансилваніа дѣпъ леціле цѣреі, прївілецізѣрї де монополѣрї пѣ се пот дппѣрді. Дїспензаціі дѣ принцъл Трансилваніеі маі вѣртос дп каѣсе де кѣѣѣторіе ла евангелїко-лѣте-ранї, реформато-калвїніанї ші соціанї. Ла дрептѣл педепсіторіѣ де алтѣ парте корѣспнде дрептѣл, че іартѣш се кѣвіне сїпгѣр принцълѣі, де а дѣрзі пе ачеїа, карїі прїѣ слѣжѣе тарї ші прїѣ жѣртѣїрї пентрѣ патріе ші пентрѣ вїпеле комѣн ш'аѣ кѣдїгат мерїте дпсепнѣтоаре. Дечі домпіторіѣл цѣреі аре дрептѣл а) де а да повїлітате четѣденїлор вредпїчі аї статѣлѣі. б) А дппѣрді вѣлѣрї (мошїі) повїлітаре ла вѣрѣадї де ачеїа, карїі аѣ фѣкѣт мерїте тарї дп патріе ші ачеста о поате фаче кѣт зїчет орї jure regnallї орї інсскрїтїто. Бѣзѣріле, каре се дѣрѣск асфелїѣ, сѣнт саѣ рѣтасе дела фамїліі але

*)

кърор видъ с'аѣ стѣис, prin зрмаредъпъ ле-
 ціле църеї поастре авереа лор трече ла
 короапъ, саѣ сѣнт моші кзпринсе дела
 чеї осѣндиді пентрѣ вѣтмареа Маїестъ-
 цеї.*) д) Дрептѣ а днтърци тоате дере-
 гъторііле шї рангъріле мілітаре фъръ део-
 сівіре, прекѣт шї ачеле дрегъторіі шї ран-
 гърі вісерічеці шї чівіле, каре дъпъ леці
 пѣ атърпъ дела алецереа статърілор цъ-
 реї с'аѣ дела слобода алецере а цінгътри-
 лор шї а комзнітъцілор; іар ла дрегъто-
 рііле сѣпѣсе алецеріі, принцѣл аре іаръш
 дрептѣ а шї да днтъріреа са, фъръ де
 каре тоці чеї алешї ла врепн пост маї
 днсемпъторіѣ пѣ се сокотек а фї дн де-
 пліна активітате. Днтр'ачеа тоате постъ-
 ріле чівіле, камерале шї жѣдекъторецці се
 пот да пѣмаї Трансілванілор, адекъ фїлор
 патрией.**)

Б. Дрептѣл поліціенеск. Ла а-
 чест дрепт а Домпѣлѣ църеї редъчет маї
 днтѣѣ дрептѣл не बारे дн пѣтїм патро-
 нат, дн пѣтереа кърѣа принцѣл аре чеа
 маї палтъ инспекціе песте вісерічі шї шкоа-
 ле; ел депѣменце дн вісеріка ромапо-ка-
 толікъ не епіскопї, аваці, препозіці шї
 канонічі; ел траце венітерїле епіскопїлор
 вѣдъве; ел аре дрептѣл де а чере соко-
 теалъ деспре тоатъ днтревзіреа тѣтѣлор
 венітерїлор вісерічеці шї школастїче, кѣт
 шї але регъла не ачелеа, шї іаръш а щер-
 це тѣпѣстїрі, а реформа шкоале шї алте
 ашезътїнте де едѣкаціе; а депѣтї днвѣ-
 цеторї, професорї шї діректорї, а фаче ка
 депѣтацііле шї комісііле школастїче сѣ
 лѣкрезе дѣпъ інстрѣкцііле лѣате deadре-

птѣл дела принцѣл. Дѣпсѣл цїне шї аша
 пѣтїтѣл jus placeti, адекъ дрептѣл де а
 рестрѣнце рекърсѣріле кѣтрѣ патриархѣл
 Ромей, деа хотърѣ пѣтърѣл повідіілор дн
 тѣпѣстїрі, днсѣжрїт а черчета кзприн-
 сѣл вѣлелор шї а декретърілор патриарха-
 ле, а сѣферї саѣ а опрі пѣвлїкареа лор.

Дн прівїнда челорлалте конфесіі ре-
 ліціоасе дїн патріе мареле принц дншї пѣ-
 стреазъ асеменеа дрептѣл де инспекціа чеа
 маї палтъ, черѣнд а і се фаче кзпоскѣте
 фортѣлеле фїекъреї секте, днтърїнд не е-
 піскопї греко-католичїлор, а греко-пѣтїці-
 лор, шї не сѣперїтendenціі евангелїко-лѣ-
 теранїлор, а реформацілор шї а соцініано-
 знїтарїлор, карїі тоці стаѣ сѣнт алецереа
 слободѣ а респектївелор енархїі; днтрѣ
 асеменеа принцѣл прївегеазъ асѣпра тѣтѣ-
 лор ашезътїнтелор школастїче але аче-
 стор конфесіі.

Маї днколо, тот дн пѣтѣреа ачестѣї
 дрепт поліціенеск принцѣл контролеазъ
 тоате ратъріле адміністрарїей статѣлѣї. Тоці
 дрегъторіі сѣнт даторї аї да лѣї сеамѣ
 де кърсѣл шї тѣсѣріле адміністратїве, сѣнт
 кондіціе де а фї дърѣці саѣ педепціді, дѣ-
 пѣ кѣт леаѣ фост пѣртареа шї кредїнда
 кѣтрѣ домпїторіѣ шї стат. Дѣпъ ачелаш
 дрепт мареле принц ал Трансілванїей дн-
 грїжеце пентрѣ спорїреа вїпелѣї комѣн,
 пентрѣ днтѣлціреа авереї статѣлѣї шї а пѣ-
 терей лѣкзїторїлор prin indъстріе, меще-
 шѣгърі шї негод, пентрѣ пѣзіреа дрептѣ-
 рілор прївате а партїкѣмарїлор четъденї
 патриоці, не кѣт ачелаш сѣнт днтемеїа-
 те дн констїтѣціеа шї дн леціле църеї.
 Днсѣжрїт принцѣл пѣзене сїгѣрїтатеа
 пѣвлїкѣ атѣт дн лонтрѣл църеї, кѣт шї
 дн афарѣ, ла каре се ажѣтѣ маї кѣ сеамѣ

*) Комп. Конст. III. 15.

**) 1791 арт. 15.

къ пѣтереа арматъ, че стъ сънт сѣгъра лѣи *dispozitie*.

Ц. Пѣтереа репрезентътоаре. *Domnitorul* Трансилваніеі ка *totdeodatъ* кап а тѣгълор пѣрділор *лѣипѣръдѣіеі* астрѣаче *лѣнтре сіне* стрѣис легате, аре сѣгър дрептѣл *де а* негоціа къ алте націи шѣ статѣрѣі, а *лѣнкеіа* трактате, а порні рѣсвоѣѣ, а лега паче шѣ песте тот а регѣла релѣдѣіле *лѣипѣръдѣіеі* кѣтръ шѣ къ челелалте статѣрѣі; се *лѣнцелече*, къ ла ачеаста принѣл аре а респекта релѣдѣіле статѣрѣілор партикѣларе, прин ѣрмаре шѣ але Трансилваніеі (1791 арт. 9.)

Д. Пѣтереа камералъ. Пентрѣка скопѣл статѣлѣі съ *фѣе* ажѣнс, *Domnulei* цѣреі треѣе съ і се *деа* треѣѣнчоаеле ажѣторѣрѣі. Міжлокѣл ценерал къ каре се *лѣкѣпѣече* тотѣелѣл *де* ажѣторѣѣ дат, есте *ванѣл*. Фачереа, тѣпѣрѣреа *ванѣлор* треѣе неапѣрат съ стеа сѣпг кѣзѣшѣа статѣлѣі. Дечѣ принѣл ка кѣпетеніе а статѣлѣі аре дрептѣл *де а* фаче *ванѣ* къ марка са шѣ а цѣреі, дѣпъ преѣл че с'аѣ регѣлат. Контрѣѣдѣіле сѣѣ ажѣторѣнцелеле пѣѣлече сѣнт *де* доаѣ *фелѣрѣі*: *ordinare* шѣ естраордінаре хотѣрѣѣте пѣмаі пентрѣкоперѣреа треѣѣнцелор статѣлѣі; апоі *іарѣѣ* *венѣтѣрѣі* камерале, каре сѣнт *date* принѣлѣі *де* пропрѣетате, ка *дѣн* ачелеа съ копере треѣѣнцелеле кѣрѣеі сале кѣт шѣ репрезентаціеа. Челелалте че ар *фѣі* асе маі зѣче ачѣ, *лѣшѣ* аѣ локѣл *лѣн* алт артикол *деспре* *фѣнапѣе*. Пентрѣ дрептѣрѣіле *комѣціале* *вом* кѣѣѣпта къ алт *прѣлеж*.

Georgie Bariu.

ВІАЦА Шѣ МОАРТЕА НАЦИОНАЛЪ.

Мѣлѣі аѣ фост шѣ маі сѣнт *де* ачеа пѣрере, къ *лѣн* *віаца* націлор шѣ а попоарѣлор, ка шѣ *лѣн* *віаца* отѣлѣі ар *фѣі* *врѣсте* (*aetates*), адекъ *прѣнѣіе*, *жѣніе*, *вѣрѣѣдѣіе*, *вѣтрѣнече*, *дѣпъ* каре неапѣрат ар треѣѣі съ *ѣрмеѣе* моарте. *Лѣн* зѣлеле поастре пѣререа ачеаста ле есте *мѣлтора* *лѣн* *демѣлъ* маі *мѣл* ка не *жѣмѣтате* а о *трече* ла *ліста* *челорлалте* *рѣтѣчѣрѣі*, *лѣн* каре аѣ *дат* шѣ *лѣнапѣташѣі* *поѣдрѣі*. Пѣререа къ о *націе*, *дѣпѣче* *вѣедѣече* шѣ *трече* *прѣн* *кѣтеѣа* *врѣсте*, *треѣе* неапѣрат съ шѣ моарѣ, *е* *рѣзиматъ* не о *асемѣнаре* (*similitudo*), каре *шѣіоапѣтъ* *фоарте*. *Історіа* *веке* къ чеа *поаѣ* *лѣнтреѣатъ* *лѣн* *фѣр* *непрекѣрмат* не *лѣнѣаѣтъ* къ тотѣл *алтѣелѣѣ*. *Націи*, *попоарѣ* *п'аѣ* *мѣрѣт* шѣ *пѣ* *треѣе* съ *моарѣ* *нѣчѣ* *дѣнтр'о* *прѣчѣнъ* *дѣн* *алта*, *декѣт* *сѣгър* *прѣн* *сѣнѣчѣдере*, адекъ *оторѣндѣсе* *еле* не *сіне* *лѣсѣш*. *Дакъ* о *націе* *пѣ* ш'аѣ *пѣс* *еа* *лѣсѣш*, сѣѣ *дакъ* *п'аѣ* *сѣферѣт* къ *мѣніле* *лѣн* *сѣн* а і се *пѣне* *кѣдѣтѣл* *лѣн* *гѣт*, *нѣчѣ* *комѣнѣдѣі* *лѣнѣѣдате* *лѣн* *шкоала* *сѣтапѣі* *п'аѣ* *фост* *лѣн* *старе* а о *нѣнѣчѣі*. *Еа* *фѣ* *апѣсатъ* не *кѣтѣѣа* *време*, *сѣгрѣматъ* *лѣсѣ* *нѣчѣ* *декѣт*, *дакъ* *сѣгърѣ* *пѣ* ш'аѣ *кѣѣтат* *скѣртареа* *вѣеѣеі*. *Лѣнтреѣаѣі* не *ѣрмашѣі* *лѣі* *Ісмаїл* *лѣн* *Араѣіа*, *череѣі* *сѣат* *дела* *фѣіі* *лѣі* *Ісраїл*, *карѣі* *лѣн* *токма* ка *нѣче* *мѣмѣі* *вѣедѣітоаре* *трѣеск* *де* *анѣ* *патрѣ* *мѣі* *астѣлѣі*, ка шѣ сѣнт *Фараонѣ*, ка шѣ *лѣн* *Вавѣлон*; *лѣнтреѣаѣі* не *ачеѣціа*, *пентрѣ* че *авѣа* *акѣта* *лѣнчеп* а се *лѣнѣѣдѣіна*; *череѣі* съ *вѣ* *арате* *талѣсманеле* *апѣрѣтоаре* *де* *ле* *маі* *дѣн*. *Нѣ* *ѣрѣісѣдѣі* не *о* *вреі*, *четѣдѣі* *лѣн* *кѣрѣіле* *лор* шѣ *лѣн* *фече* *ле* *лор*.

Челе маї сїгъре шї маї немерїте мїж-лоаче, къ каре о паціе се поате оторъ не сїне, саѣ поате фаче ка съ фїе оторъхъ де алтъл дптокта ка Брѣтѣс словозїт дп саѣа ровѣлї съѣ, сѣнт доаъ: *lucrobia dēpъ авзїї шї десфрѣпрїле трѣпещї.* Мѣтреще, хрѣпеще пофта де кѣщїгърї пелецїсїте, децеаптъ нефїреще патїмїле сексале шї дѣ ловїтърї греле ла тоате легѣмїнцїле вїедеї кѣѣторїдїмор дп парте — шї аї прїнс паціа дптреагъ. Пептрѣ ачеста *zicесе* мареле Історїк *Livie Romanъ*: *Avaritia et luxuria, duae pestes, omnia magna imperia evertere* — (скѣпцетea шї десфрѣпареа, ачесте доаъ чѣте, аѣ рѣстѣруат тоате дппѣрѣцїле челе марї.) Пептрѣ ачеста челемалт *roman* Като се арѣта фоарте дпгрїжат *zїкѣнд*: *Timeo, ne divitiae magis nos sererint, quam nos ipsas.* — (Мѣтем, ка нѣ кѣтва богѣцїле маї мѣлт еле съ не прїндѣ не пої, декѣт пої не еле.) Аверїле, не каре о паціе ле кѣщїгъ кѣ сѣдоаре вѣрсатъ не кѣї дрепте, ѣар нѣ прїп мїжлоаче деспоїтоаре де трѣпѣрї соціале, нѣ о пот прїмеждї, дп протївъ і се фак де неапѣратъ тревзїндъ. Патїмїле рѣпѣтоаре де легѣтѣреле вїедеї соціале нѣ маї сѣфере нїчї о деслѣшїре. Атѣта нѣмаї: кѣѣторїа лецїсїтѣ аѣ фост шї рѣмѣне чел дїптѣїс темеїс ал статѣлї.

— е. — ц.

Кредїндъ дешартъ шї дпфрѣпта-реа еї.

Кѣ вїѣ интерес четїм атѣт дп о gaze-тъ маїаръ дела Кѣлж, кѣт шї дп чеа немѣаскѣ дела Сївїїс доаъ акте а комѣ-

пїтѣдеї орѣшенецї дп окна Дежѣлї, але кѣрор дпцелесѣл не скѣрт есте ачеста: Нѣмїта комѣнїтате, че съ дп Дпгърї, Католичї шї Калвїнїанї шї дп Ромѣнї греко-внїцї, дп вара трекѣтъ се дпвої а пѣлѣтї де тоатъ каса кѣте о кѣпъ де вѣкате клопотарїѣлї дела вїсерїка ромѣнеаскѣ, ка ачеста орї кѣнд ар венї тїмп грѣѣ адѣкѣторїѣ де грїндїнѣ, съ трагъ клопотеле, спре а депѣрта грїндїна; пофтї тотдеодатъ шї не парохѣл шї в. протопопѣл ромѣнеск греко-внїт *Thomas Marçian*, офїціал, ка сф. са съ порѣпчїаскѣ клопотарїѣлї а пѣзї ачестѣ хотѣрѣре. Че фѣкѣ *П. Марçian* ла ачестѣ мѣсѣрѣ рѣшїнѣтоаре де веакѣл пострѣ? Іатъ че. Сф. са апѣкѣ кондеїл шї прївїнд тоатъ хотѣрѣреа ка о батере де жок, пѣрчестѣ дакѣ нѣ дп пофѣ де аї фаче вїсерїка де рѣс, негрешїт дпсъ дп о гроасѣ нецїїндъ, рѣспѣнсѣ ла претенсїа комѣнїтѣдїї, ла каре ера сѣѣскрїшї треї Дпгърї, дп ачест дпцелес: А траце клопотеле спре а врѣ съ депѣртезї грїндїна, есте де прїсос, е пѣгѣвїчос, е прїмеждїос. Шо пої не дпвацѣ лецїле фїзїче, кѣ сѣпетѣл клопотелор нїчї декѣм нѣ е дп старе а депѣрта нѣорїї, дп протївъ деаса есперїїндъ не фаче а кѣпоацѣ, кѣ ачелеаш прїп сѣѣшїереа аерѣлї дескїд трѣспетелор дрѣмѣ, не каре репезїте трѣспеск вїсерїкѣ, клопоте шї клопотарїѣ. Нїчї веї нѣтеа зїче, кѣ прїп трацереа клопотелор оаменїї се децеаптъ спре а рѣга не Дзеѣ, ка съ департе рѣлѣ, кѣчї ачеїа, не карїї рѣсвоїреа элементелор нѣї спѣмѣжїтеазѣ, славлѣ сѣпет ал клопотелор нѣ ва фї дп старе аї покѣї. Дпсѣжрїшїт *П. Марçian* декїарѣ, кѣмѣ сф. са ка вѣл че есте парох шї ка парох чел дїптѣїс кѣратор ал вїсерїчїї, дѣпѣ

правилъ, протестеазъ ши къ кеіле вісерічії спре скопъл черът нічі декът пъ ле ва да дін тжъна са, пъпъ кжнд Католичії ши Реформадії пъ вор поръпчі а се траде клопонтеле ши ла вісерічеле лор дн контра гриндінеї, аратъ тотдеодатъ къї есте жале де асепанеа орвіе че тот маї домпеще днкъ. — Протопопъл Т. Марчіан ши ащ съвжршіт кърсъл дпвъдетърелор ла Віена. . .

Ѓн пощ Еркъле.

Фоіле амерікане лавдъ пе зп Алчідщ (Еракліс), каре ковжршъще къ пвтере пе тоді Алчізії че с'ащ възът ла пордъл Европеї.

Ачестъ Алчідщ се вземеще Павел, ши дн лъна Ізліе а апълві къргъторіѡ ащ пвс дн тіраре пе лъкзиторії політіеї Нев-Йоркъ (дн Америка), карії вінеа ла театръ Боввері пентръ а се мінзна де пвтереа са чеа пе авзітъ.

Днтр'о саръ дъпъ че се сви пвтаї дн тжпї пе о Фрінгіе пъпъ ла волта театрълві, авжнд пе змере о грежтате де 400 лівре (160 окъ), ши дъпъ че фъккъ ши алте лъкрърі вредніче де тіраре, апої се днтпсъ пе о скаръ таре де стежар, ши зісъ съ адъккъ дої каї, карії днадіне ера аленші днтре каї де раса пенславанъ, че сжнт депрїпші а траде дн тоате зілеле зріешне въкъді де гранїт, де а кърора хатърі дої повъдзиторі анпъ о фрѡнгіе че ера легатъ де пічоареле Алчідълві Павел. Де ачаестъ фрѡнгіе ера легате трїї фрѡнгїї фъккте де лжпъ (търсіне), дн каре зна дї дпфъшора мїжлокъл маї пре сжс де шолдърі ши челелалте дозъ ка піще врьдъле змерїле.

Пентръ а се дппротівї дпсе традереї чеї марї, Павел пъ авеа алт разъм декът дозъ спїде а скъреї, ши апъме де зна ера анпнат къ тжпїле, іар де алта дш спрїжжнеа пічоареле. Дн асепанеа позїдіе Павел дпфъдоша о тортъръ (кінщ) че інквізіціа дптревзїнда асѡпра жъртфелор сале.

Дъпъ че зріешї каї се арътаръ пе сдентъ ши фъръ анпнадї де тръпъл дндръзнецълві Еркъле, тоді прївіторії се дпспїтжптаръ; іар повъдзиторії каїлор ера дпкредїнцаді, къ Павел се ва стжпчі де пе скаръ.

Сътпъл съ дъдъ, хатъріле се днтпсъръ, скара дпченъ а покнї ши а се дпковъеа, дпвелле фрѡнгїї каре о цънеа немїшкатъ се пъреа къ о съ се рѡтпъ; каї че ера дпдемпнадї де гласъл ши вічіъл повъдзиторїлор, къзта кїпърі зъдарніче, къчі ерозъл ста немїшкат.

Прївіторії мартърі знеї сцене атжт де мїнзнате дпченъръ а стрїга дн тоате пърціле ши а аплода, ізвзтіреа каїлор ши трїзтфъл лві Павел, кареле възжндъсъ трїзтфъторіѡ вої дн пощ а дпчене, дпсъ дпректоръл театрълві пвї дпвої, зікжндзі: къї дестъл ачееа че фъккъ, пентръ а дпкредїнца пе пълїк, къ ел есте чел маї пвтернїк ом дн лъме.

Пентръ а дпкредїнца дпсъ пе пълїк къ пъ зрмеазъ нічі зп вікленъг, се кемъръ маї тълте персоане спре а віде препарателе.

Павел дпплїні ал оптспрезечеле апщ ла сфжршітъл лві Мартїе апъл къргъторіѡ.

А. Р.

БІЧІЪ ПЕНТРЪН ВРЪЖМАШЪ.

Гіеце-тъ їдо, чіне те покнеце?
Саъ съдї спїѣх маї віне, чел непорочїт,
Ацера лї тїлї образцї ісвєще,
Ка съдї дескїзі окїї, съ везі чє аї грешїт

Тъ 'м стїнєшї лїтіна стїндѣт лї потрївѣ,
Ла дарѣл че гага ста а мї съ да,
О! кѣмплїте їдо лїм дедєшї отравѣ,
Трѣдїндѣтмъ 'н кїнєрї амѣ кѣѣнда.

Черѣл спре педєансадї тѣ 'ндєтнѣ не мїне,
Ка съдї траг ла палме, съдї спїѣх чє аї грешїт,
Съ казі кѣ змїлїндѣ, шї прїн фанте вєне,
Съдї спєлї пїлїгрїреа шї съ фїї стєрїт.

Іар дака прїн алта нѣ те веї лїтоарче,
Черєскѣл нєрїпте лїшї ва рѣсѣѣна,
Педєансѣ кѣмплїтѣ, чїє лїцї ва фаче,
Прїн трѣспєт дїн черѣрї а те рѣстѣрна.

X. I.

Домнѣле Редактор!

Гїчіторїе че съ маї адаогѣ de D. N.
Г. Н. ла Nr. 37 ал Фоїї лїтераре лї жосѣл
тѣлтѣчїрї саъ деслѣшїрї че фаче Длѣї гї-
чїторїлор тєлє пѣвлїкате іар шї прїн по-
менїта Фоає Nr. 10, лїм віне съ крєзѣ кѣ'шї
аѣ лїцєлесѣл зрмѣтор, адекѣ.

Чеа лїтїлїѣ, „пѣпѣ трїїам п'авеам
глас, чї ерам мѣт“ шчл. нѣ поате фї алт,
декѣт флаѣтѣл, саъ орї чєфєл de їнстрѣ-
мент фѣкѣт дїн лєтн, карє кѣт а фост лї
тѣлпїна са верде, съ сокотєа ка лї віацѣ
мѣт, іар дѣпѣ тѣере а кѣпѣтат глас, прїн

їнстрѣмент шї поате кѣпта de кѣте орї ва
вреа мѣзїкантил,

Шї чеа de адѣа, „дїн пасѣл мєѣ кѣрѣ
тїєре шї венїн шчл. Ачєаста єсте кондеїл,
карє de їте че єсте лї дїн трєї дєцєтє, дїн
пасѣї кѣрѣ тїєре шї отравѣ пєнтрѣ-кѣ
прїн єл, съ пот лѣкра орї че вѣне лѣкрѣрї
спре пачїпїка фєрїчїре а порѣадєлор шї іар
прїн єл съ лѣкреазѣ рѣл прїн адѣцарєа,
шї ісѣвгїрєа вражѣєлор чївілє, карє стїнг
шї топєск пєамѣл оменєск. Лї адеѣр єл
п'аре глас, дар кѣнд сѣєарѣ, съ аѣде дєла
мардїнїлє пѣтмїлїтѣлї прїн лїтїндєрєа лѣ-
крѣрїлор салє.

Лї потрїѣа ачєстѣра дар лїмї іаѣ іа-
рѣшї лїдрѣзнєалѣ ла вѣпѣтатєа Дв., рѣ-
гїндѣѣѣ ам маї прїїтї шї зрмѣтоарєлє лї
колѣанєлє Фоїї, черѣнд єртаре de сѣпѣра-
рєа че прїчїнѣєск поате злор маї сєрїѣс кѣ-
цєтѣторї кѣ нїцє асєтєнєа мїчї лѣкрѣрї,
шї карє сѣлїт ачєстєа, адекѣ:

Лїтїлїѣ. О фѣтєє єшїнд лїпїнтєа злї
сѣѣєран, іа зїс: лїпѣратє! пє чеа шоартѣ
шєзі, пє чел пє пѣскѣт змѣлї; орї деслєа-
гѣтм кѣѣлїтѣл, саъ слѣвоадєт пє фїл мєѣ,
шї вѣрѣѣтѣл маїчєї тєлє.

Адѣа: лї калє т'ам лїтїлїлїткѣ о фїарѣ,
карє аѣєа патрѣ сѣфлєтє, чїпчї капєтє, доаѣ-
зєчї тїлїшї шї пїчѣарє, шї о сѣтѣ de злїї.

Атрєїа: фїл мєѣ! дѣтє de спїєнє тат'о,
к'а вєнїт фїл сѣѣ, вѣрѣѣтѣ пєѣѣстї лїї.

II. X. I.